

ارائه مدل ساختاری تفسیری عوامل مؤثر بر بهبود نقش مناطق گردشگری - ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز

زهرا محمودی

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

فریبا محمدیان^۱

استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

زهرا نوبخت رضائی

استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳/۰۴/۱۴۰۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۱۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری تفسیری عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز طراحی و اجرا گردید. پژوهش حاضر از نوع، تحقیقات کاربردی می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. روش پژوهش حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته بود که به صورت کیفی-کمی اجرایی گردید. جامعه آماری در بخش کیفی شامل نخبگان و صاحب‌نظران در حوزه گردشگری ورزشی می‌باشد. روش نمونه‌گیری در بخش کیفی به صورت هدفمند بود. همچنین در بخش کمی جامعه آماری، علاوه بر این افراد، برخی مدیران و کارشناسان سازمان‌های متولی در امور گردشگری ورزشی و افراد آگاه به حوزه گردشگری ورزشی از جمله سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت ورزش و جوانان و همچنین برخی اساتید دانشگاهی رشته‌های گردشگری بودند. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند و پرسشنامه محقق ساخته بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری و معادلات ساختاری استفاده گردید. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در نرم‌افزارهای اس پی اس و پی ال اس انجام گرفت. نتایج پژوهش بخش کیفی نشان داد که ۲۸ عوامل شناسایی شده در قالب ۶ عامل شامل فرهنگ نوع دوستی، امنیت و ایمنی کافی، رویه‌های مدیریتی، جنبه‌های انسانی، بسترهای بین‌المللی و فعالیت‌های مشترک دسته‌بندی گردیدند. نتایج تحقیق همچنین نشان داد که امنیت و ایمنی کافی به عنوان عامل زیربنایی در مدل تحقیق خود سبب شکل‌گیری سایر عوامل می‌گردد.

کلمات کلیدی: گردشگری ورزشی، روابط صلح آمیز، صلح جهانی.

مقدمه

گردشگری به منزله گسترده‌ترین صنعت خدماتی دنیا، جایگاه ویژه‌ای در عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی به خود اختصاص داده است، به طوری که با ۲۰۰ میلیون شاغل (۵ درصد کل اشتغال دنیا) و گردش مالی سالانه در حدود ۵٫۴ تریلیون دلار، به بزرگترین و متنوع‌ترین صنعت دنیا تبدیل شده است (موحد و کهزادی، ۲۰۱۰، ۸۶). در سال ۲۰۱۲ تقریباً ۱۴/۱ درصد از جمعیت جهان اقدام به گردشگری نمودند. در واقع طبق آمار سازمان جهانی گردشگری ۱/۰۳۵ میلیون گردشگر در سال ۲۰۱۲ وجود داشت که این مقدار در سال به ۱/۳۲ بلیون گردشگر افزایش یافت. طبق پیش‌بینی‌ها، پیش‌بینی می‌گردد تعداد گردشگران در سال ۲۰۲۰ به ۱/۶ میلیون گردشگر و در سال ۲۰۳۰ به ۱/۸ گردشگر افزایش یابد (پرات و تولکاج^۱، ۲۰۱۸، ۸۳). امروزه ارتقاء گردشگری به عنوان یکی از ضروریات توسعه اقتصادی در سطح جهان مشخص می‌باشد (گالدینی، ۲۰۰۷، ۹۷).

یکی از حوزه‌های مهم گردشگری، گردشگری ورزشی می‌باشد. گردشگری ورزشی یکی از انواع گردشگری می‌باشد که در جهت دستیابی به اهداف گردشگری در هر جامعه‌ای نقش مهم و تأثیرگذاری را ایفا می‌نماید. کارکردهای مهم ورزش در سطح جهان سبب گردیده است تا از آن بتوان در جهت توسعه گردشگری در غالب گردشگری ورزشی بهره لازم را برد. در سال‌های گذشته گردشگری ورزشی بخش عمده‌ای از موفقیت جوامع در حوزه گردشگری را شامل شده است. این مسئله سبب گردیده است تا بسیاری از کشورها در جهت توسعه گردشگری ورزشی اقدامات لازم را ایجاد نمایند. هیچ و لتو^۲ (۲۰۱۸) اعلام داشتند که گردشگری ورزشی و بهره‌گیری از پتانسیل‌های آن یکی از اهداف مهم کشور ژاپن در برخی رویدادهای ورزشی آتی از جمله جام جهانی راگی ۲۰۱۹ ژاپن و المپیک ۲۰۲۰ توکیو می‌باشد. واتانابی^۳ و همکاران (۲۰۱۸) نیز اعلام داشتند که گردشگری ورزشی یکی از انواع مهم گردشگری می‌باشد که سبب رشد و گسترش گردشگری در کشور مالزی می‌گردد. هودک^۴ و همکاران (۲۰۱۸) نیز مشخص نمودند که گردشگری ورزشی نقش مهمی در موفقیت و دستیابی به اهداف مدنظر از المپیک ۲۰۱۶ ریو را داشت. بلایس^۵ و همکاران (۲۰۱۸) و فاری و همکاران (۲۰۱۹) نیز اشاره داشتند که عدم بهره‌گیری مناسب کشور یونان از المپیک ۲۰۰۴ آن در توسعه گردشگری ورزشی و ایجاد یک مقصد گردشگری ورزشی در سطح جهان، به عنوان یک تجربه مناسب می‌بایستی در سایر کشورها مورد استفاده قرار گیرد.

گردشگری کلیه فعالیت‌های دیدار کننده را آغاز تا پایان مسافرت در بر می‌گیرد. این سفری که به منظور تجارت، کسب آرامش و لذت یا یادگیری صورت می‌گیرد، می‌تواند برخاسته از باور و فرهنگ گردشگر و مبتنی بر ارزش‌ها باشد (پیمان، ۲۰۱۵، ۲). همچنین گردشگری ورزشی در حوزه‌های مختلفی توانایی تأثیرگذاری دارد. یکی از نیازهای امروز جوامع توسعه روابط صلح‌آمیز می‌باشد.

¹ . Pratt & Tolkach,

² . Hinch & Ito,

³ . Watanabe,

⁴ . Hodeck,

⁵ . Belias,

براساس دیدگاه لیبرالیستی گردشگری باعث افزایش ارتباطات اقتصادی بین دولت‌ها و افراد در سطح بین‌المللی می‌شود. ارتباطات فرد به فرد، که به وسیله تجارت و خدمات ایجاد شده، منجر به افزایش ثروت و ایجاد طبقه متوسط آگاه خواستار آزادهای سیاسی (مانند دموکراسی) می‌شود. بنابراین، گردشگری در هر دو سطح خرد و کلان می‌تواند سبب گسترش روابط صلح آمیز گردد (ضرغام و همکاران، ۲۰۱۲، ۴۹). اهمیت گردشگری در جهت توسعه برخی مسائل در جوامع سبب گردیده است تا از آن در جهت ارتقاء برخی مسائل اجتماعی و فرهنگی بهره گرفته شود. در این بین استفاده از گردشگری ورزشی در برخی مسائل از جمله روابط صلح‌آمیز مورد ابهامات اساسی قرار دارد. به خصوص در کشور ایران با توجه به ویژگی‌های جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی و همچنین ماهیت ویژه گردشگری ورزشی، ابهاماتی در خصوص کارکردهای گردشگری ورزشی در ایران بر روابط صلح‌آمیز وجود دارد. عدم پژوهش‌های جامع در این حوزه سبب گردیده است تا مشکلات اساسی در خصوص وضعیت کارکردهای احتمالی گردشگری ورزشی بر روابط صلح‌آمیز وجود آید. این مسئله سبب گردیده است تا در فضای فعلی کشور ایران، بهره مناسبی از گردشگری ورزشی در جهت بهبود صلح جهانی برده نشود، این مسئله انگیزه‌ای برای پژوهش حاضر بوده است.

در تحقیقات مختلفی به بهبود روابط صلح‌آمیز با توجه به گردشگری پرداخته شده است. کاربونی^۱ (۲۰۱۷) در تحقیق خود مشخص نمودند که ارتقاء گردشگری می‌تواند به بهبود برخی جنبه‌های فرهنگی منجر گردد. بکن و کارمیگنانی^۲ (۲۰۱۶) پس از بررسی اطلاعات ۱۲۶ کشور در حد فاصله بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰، پی بردند که گردشگری و توسعه آن می‌تواند روابط صلح‌آمیز در کشورهای مورد بررسی را بهبود دهد. آنان اشاره داشتند که افزایش ورود گردشگران یک اثر تثبیت کننده در صلح دارد و سبب می‌گردد تا احتمال شکل‌گیری صلح در جوامع به واسطه گردشگری بهبود یابد. پارت و لیو^۳ (۲۰۱۶) پس از بررسی‌های خود پی بردند که گردشگری سبب ارتقاء وضعیت شاخص‌های صلح جهانی می‌گردد. آنان همچنین اشاره داشتند که این مسئله در تمامی جوامع رخ نمی‌دهد. بلکه در جوامع کم درآمد گردشگری نمی‌تواند به ارتقاء شاخص‌های صلح جهانی منجر گردد. در این جوامع مسائل مربوط به فقر سبب گردیده است تا نقش برخی مسائل از جمله گردشگری در توسعه شاخص‌های صلح جهانی تأثیرگذار نباشد. کیم و پیرودکس^۴ (۲۰۰۶) با استفاده از تئوری بازی‌ها توانایی دیپلماسی رسمی (نوع اول) برای ایجاد صلح دو کره را مورد آزمایش قرار دادند و مدارکی یافتند که نشان داد گردشگری می‌تواند نقش مثبتی در این امر بازی کند. ضرغام و خسروانی (۱۳۹۱) پس از بررسی‌های خود پی بردند که اثرات متنوع گردشگری در جهان و افزون بر این، پتانسیل اثرگذاری با شدت زیاد (۳/۳) گردشگری بر شاخص‌های صلح جهانی ارزیابی می‌شود.

از طرفی با توجه به جاذبه‌های ورزش در سطح جهان، به نظر می‌رسد گردشگری ورزشی به عنوان یک فعالیت عامه‌پسند نقش مهمی در مسیر بهبود صلح جهانی و شاخص‌های مربوط به آن داشته باشد. توسعه ورزش در دنیای امروز چه به لحاظ کیفی و چه از نظر کمی آن‌را به مقوله ای نو و پیچیده تبدیل کرده، که می‌توان از آن به نام

¹ . Carbine

² . Belias,

³ . Pratt & Liu

⁴ . Kim & Pierodox

«ورزش مدرن» نام برد (مشیری و همکاران، ۲۰۰۷، ۳). اگرچه کارکردهای احتمالی گردشگری بر بهبود روابط صلح آمیز مورد بررسی قرار گرفته است اما عملاً بهره‌ای از آن به خصوص در مناطق مختلف انجام نگرفته است. این مسئله سبب گردیده است تا خلاء پژوهش‌هایی در خصوص عوامل مؤثر جهت بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح‌آمیز ایجاد گردد در این راستا تا راهکارهای عملی جهت ارتقاء گردشگری ورزشی در مسیر توسعه روابط صلح‌آمیز شکل نگیرد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح‌آمیز سعی در پاسخ به این سؤال دارد که عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح‌آمیز تأثیرگذار چه می‌باشد؟

پژوهش حاضر از نوع، تحقیقات کاربردی می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. روش تحقیق حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته بود که به دو روش کیفی و کمی انجام گرفت، بصورتی که در بخش کیفی از صاحب نظران مصاحبه انجام گرفت و در روش کمی نیز کدهای استخراج شده بصورت پرسشنامه تنظیم گردید و بعد از تایید، پرسشنامه‌ها در میان جامعه آماری پخش و گردآوری شد. جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل نخبگان و صاحب‌نظران در حوزه گردشگری ورزشی می‌باشد، که شاخص انتخاب این افراد داشتن مدرک مرتبط و سابقه پژوهشی در این زمینه بود. روش نمونه‌گیری در بخش کیفی به صورت هدفمند بود. بدین منظور تعداد ۱۴ نخبه و صاحب‌نظر به عنوان نمونه پژوهش در بخش کیفی انتخاب شدند که با هریک از این افراد مصاحبه انجام شد و تک تک مصاحبه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و کدهای مرتبط با پژوهش استخراج گردید. همچنین در بخش کمی جامعه آماری، علاوه بر این افراد، برخی مدیران و کارشناسان سازمان‌های متولی در امور گردشگری ورزشی و افراد آگاه به حوزه گردشگری ورزشی از جمله سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت ورزش و جوانان و همچنین اساتید دانشگاهی رشته‌های گردشگری و دانشجویان تحصیلات تکمیلی که شامل دانشجویان دکتر و کارشناسی ارشد بودند که تعداد آنان شامل ۳۶۰ نفر بود. با توجه به سوابق شغلی، تحصیلی و پژوهشی نمونه‌های آماری، از میان آنان افرادی که در مورد تحقیق حاضر آگاهی داشته باشند به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. با استفاده از روش نمونه‌گیری کل‌شمار تمامی این افراد به عنوان نمونه مشخص گردیدند. در جهت پخش پرسشنامه‌ها از روش ارسال پرسشنامه به صورت حضوری، پست الکترونیک و فضای مجازی استفاده گردید. جدول ۱ جامعه و نمونه آماری در بخش‌های کمی را نشان می‌دهد.

جدول ۱: جامعه و نمونه آماری پژوهش

گروه‌ها	تعداد
اساتید دانشگاهی	۵۵
خبرگان وزارت ورزش و جوانان	۳۲
خبرگان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷
دانشجویان دکتری	۸۶
دانشجویان کارشناسی ارشد	۱۷۰
مجموع	۳۶۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه ساختارمند و پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که با توجه به اهداف و روش تحقیق، این پرسشنامه به دو شکل طراحی گردید. به طور کلی این پرسشنامه حاوی ۲۸ عوامل مؤثر بر پایداری کسب و کارهای ورزشی با رویکرد اسلامی بود. ابتدا به منظور ساختاردهی به این عوامل با توجه به استفاده از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری، سوالات به صورت مقایسه زوجی طراحی گردید. سپس به منظور آزمون مدل ترسیم شده در غالب روش معادلات ساختاری، سوالات به صورت طیف ۵ ارزشی لیکرت طراحی گردید.

روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظرات ۷ تن از اساتید دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. این افراد خارج از نمونه‌های بخش کیفی بودند. همچنین در خصوص روایی محتوی نیز با استفاده از فرم‌های روایی سنجی شاخص روایی محتوا^۱ و نسبت روایی محتوا^۲ روایی و استفاده از فرمول‌های مربوط به این روش‌ها مورد تأیید قرار گرفت. مقدار نسبت روایی محتوا با توجه به تعداد اساتید (۷ نفر)، ۰/۹۹ و مقدار شاخص روایی محتوا، ۰/۹۹ به دست آمد. بنابراین روایی محتوی ابزار پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. همچنین روایی سازه پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه نیز با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ برای پرسشنامه روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری میزان ۰/۸۵ و برای پرسشنامه معادلات ساختاری میزان ۰/۸۷ مشخص گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری و معادلات ساختاری استفاده گردید. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر در نرم افزارهای اس پی اس و پی ال اس انجام گرفت.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری پژوهش حاضر در جدول ۲ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۲: یافته‌های توصیفی پژوهش

ویژگی‌های جمعیت شناختی		گروهها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۸	۵۷/۱۴	
	زن	۶	۴۲/۸۶	
بخش کیفی تحقیق	دکتري	۱۲	۸۵/۷۱	
	سطح تحصیلات	کارشناسی ارشد	۲	۱۴/۲۹
جنسیت	مرد	۲۲۵	۶۲/۵	
	زن	۱۳۵	۳۷/۵	
رده سنی	زیر ۳۵ سال	۵۷	۱۵/۸	
	۳۵-۴۵ سال	۱۸۶	۵۱/۷	
	۴۶-۵۵ سال	۸۷	۲۴/۲	
بخش کمی تحقیق	بالای ۵۵ سال	۳۰	۳/۸	

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که نمونه‌های بخش کیفی تحقیق شامل ۸ نفر مرد و ۶ نفر زن بودند. همچنین از این میان نمونه‌های پژوهش افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری ۱۲ نفر بیشترین تعداد را دارا می‌باشند. نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه تحقیق در بخش کمی حاضر نشان داد که ۲۲۵ از افراد شرکت کننده در تحقیق

¹ CVI
² CVR

مردان و ۱۳۵ زنان می‌باشند. نتایج توصیفی پژوهش همچنین نشان داد که در میان گروه‌های سنی، گروه سنی ۴۶-۳۵ سال با ۱۸۶ نفر بیشترین تعداد را دارا می‌باشند. به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر متناسب سازی گردشگری ورزشی جهت بهبود صلح جهانی از بررسی نظرات خبرگان در قالب روش کیفی استفاده گردید. پس از انجام کدگذاری‌ها، ویژگی‌های مستخرج از مصاحبه‌ها مشخص گردید. جدول ۳، نتایج کیفی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد.

جدول ۳: کدگذاری باز و محوری

عوامل	ویژگی‌های استخراج شده
فرهنگ نوع دوستی	شکل‌گیری برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی در راستای فرهنگ نوع دوستی توجه به تمامی گروه‌ها، رنگ‌ها، نژادها و جنسیت‌ها در برنامه‌ریزی‌های مربوط به گردشگری برگزاری جشنواره‌های گردشگری ورزشی نمادین با گروه‌ها، نژادها و جنسیت‌های مختلف از سطح جهان اهمیت دادن به مذاهب و ارزش‌های دینی ادیان مختلف در برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی
امنیت و ایمنی کافی	ارتقا امنیت و ایمنی گردشگری ورزشی آموزش در خصوص احترام به حقوق بشر در طی فرایندهای مربوط به گردشگری ورزشی مدیریت و کنترل رفتارها و فعالیت‌های تروریستی در طی انجام فعالیت‌های مربوط به گردشگری ورزشی
رویه‌های مدیریتی	ایجاد تبلیغات در فضای بین‌المللی از ظرفیت‌های گردشگری ورزشی ایجاد ظرفیت در جهت بهره‌گیری و استفاده بانوان و گروه‌های خاص از جمله معلولین از برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی عدم نفوذ سیاسی در مدیریت و اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی ترویج گردشگری ورزشی در مناطق مرزی ریشه کن کردن فسادهای اطاری موجود در حوزه گردشگری ورزشی مکتوب نمودن ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های مربوط به گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز
جنبه‌های انسانی	تصمیم‌گیری مشارکتی در مدیریت و اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی استفاده از مشارکت‌های مردمی در جهت اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی استفاده از نیروی انسانی خیره و توانمند جهت ایجاد ارتباطات بین‌المللی در گردشگری ورزشی جذب و توانمند نمودن نیروهای انسانی محلی در فرایند اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی استفاده از سرمایه‌گذاران بومی و محلی در توسعه گردشگری ورزشی
بسترهای بین‌المللی	ایجاد برخی برنامه‌های آموزشی و اطلاع رسانی در عرصه بین‌المللی از برخی رویدادهای مهم و جذاب گردشگری ورزشی بین‌المللی نمودن برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی استفاده از ظرفیت سایر کشورها در توسعه گردشگری ورزشی اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی در کشورهای جنگ زده ایجاد گروه‌ها، کمیسیون‌ها و نشست‌های دائمی بین‌المللی در جهت ترویج گردشگری ورزشی ایجاد تبلیغات در جذب سرمایه‌های خارجی در توسعه گردشگری ورزشی
فعالیت‌های مشترک	برگزاری برخی رویدادهای مربوط به گردشگری ورزشی مشترک با کشورهای همسایه برگزاری رویدادهای گردشگری ورزشی مشترک ویژه کشورهای دارای تنش در عرصه بین‌المللی دعوت و ایجاد تقاضا نام‌ها با کشورهای جهان در جهت همکاری در اجرای برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

مطابق با نتایج بخش کیفی پژوهش، ۲۸ عوامل شناسایی شده در قالب ۶ عامل شامل فرهنگ نوع دوستی، امنیت و ایمنی کافی، رویه‌های مدیریتی، جنبه‌های انسانی، بسترهای بین‌المللی و فعالیت‌های مشترک دسته‌بندی گردیدند. به منظور ساختاردهی به عوامل شناسایی شده از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری استفاده گردید.

جدول ۴، نتایج مربوط به ماتریس دستیابی نهایی را به نمایش گذاشته است.

جدول ۴: ماتریس دستیابی نهایی

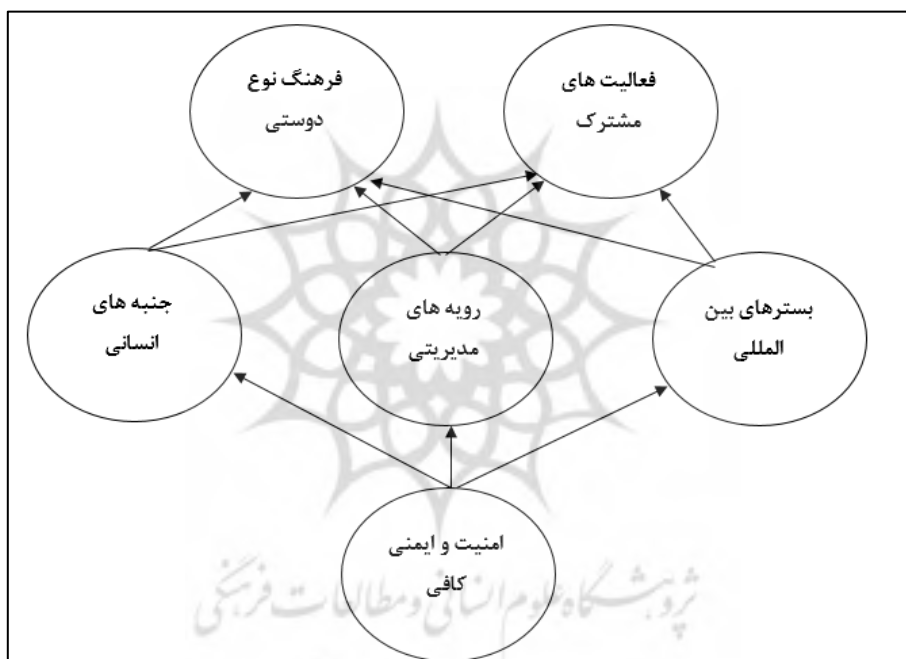
عوامل	۱	۲	۳	۴	۵	۶
فرهنگ نوع دوستی (عامل ۱)	۱	۱	۱	۱	۱	۱
بسترهای بین‌المللی (عامل ۲)	۰	۱	۱	۱	۱	۰
امنیت و ایمنی کافی (عامل ۳)	۰	۰	۱	۰	۰	۰
رویه‌های مدیریتی (عامل ۴)	۰	۱	۱	۱	۱	۰
جنبه‌های انسانی (عامل ۵)	۰	۱	۱	۱	۱	۰
فعالیت‌های مشترک (عامل ۶)	۱	۱	۱	۱	۱	۱

جدول ۵ نتایج مربوط به خروجی‌ها، ورودی‌ها و اشتراک‌های عوامل را به نمایش گذاشته است.

جدول ۵: خروجی‌ها، ورودی‌ها و اشتراک‌های عوامل شناسایی شده

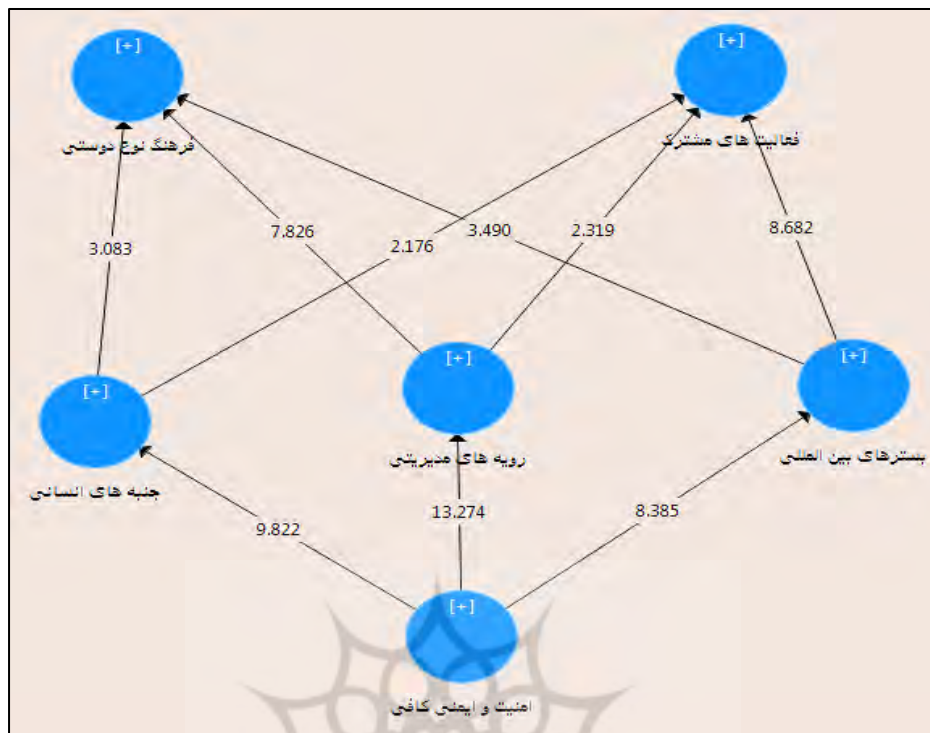
عامل	دستیابی	پیش‌نیاز	اشتراک	سطح
فرهنگ نوع دوستی (عامل ۱)	۶-۱	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۶-۱	۱
بسترهای بین‌المللی (عامل ۲)	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۵-۴-۳-۲	۵-۴-۲	۲
امنیت و ایمنی کافی (عامل ۳)	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۳	۳	۳
رویه‌های مدیریتی (عامل ۴)	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۵-۴-۳-۲	۵-۴-۲	۲
جنبه‌های انسانی (عامل ۵)	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۵-۴-۳-۲	۵-۴-۲	۲
فعالیت‌های مشترک (عامل ۶)	۶-۱	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۶-۱	۱

مدل ساختاری مشخص شده مطابق با نتایج روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری در شکل ۱ به نمایش گذاشته شده است.

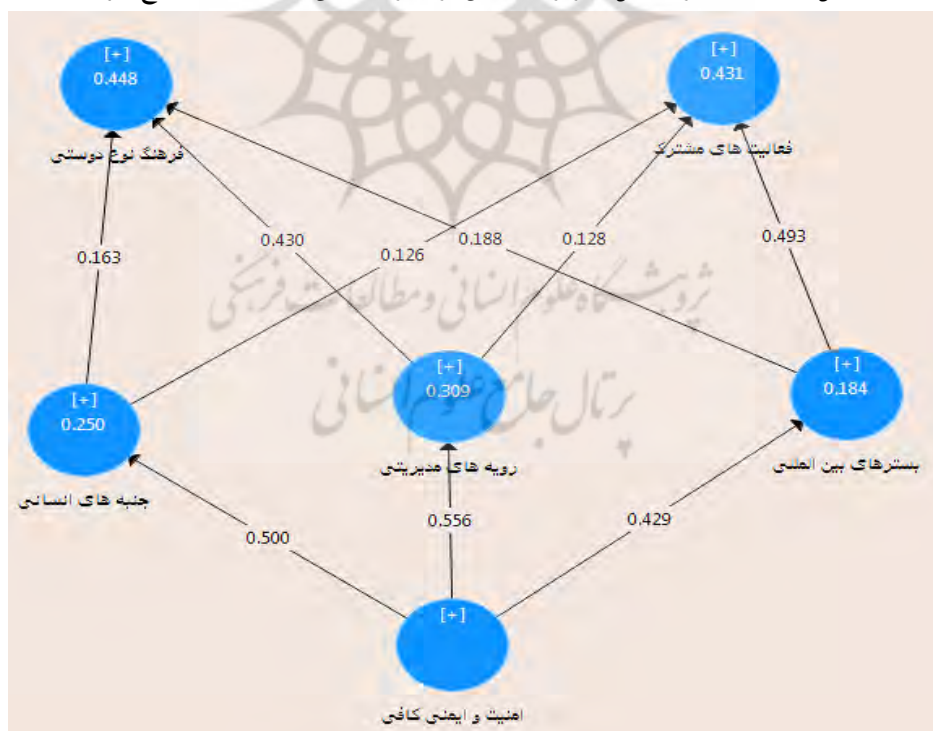

شکل ۱: مدل ساختاری تفسیری عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز

به منظور بررسی این موانع در بخش کمی از معادلات ساختاری انجام گردید. از این رو ابتدا از آزمون کلموگراف اسمیرنوف به بررسی وضعیت طبیعی بودن توزیع داده‌های پژوهش پرداخته شد. نتایج آزمون فوق نشان داد که میزان سطح معناداری در تمامی عوامل پایین از ۰/۰۵ بود که این خود نشان‌دهنده غیرطبیعی بودن داده‌های تحقیق می‌باشد و بدین منظور جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از آمار ناپارامتریک استفاده گردید. شکل ۲ و ۳ مدل اندازه‌گیری و میزان ضرایب معناداری تی، عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز را نشان می‌دهد.

شکل ۲: مدل اندازه‌گیری عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز

شکل ۳: ضرایب معناداری T عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز

جدول ۶ جمع‌بندی از مدل‌های اندازه‌گیری و ضرایب معناداری تی موانع مؤثر بر شکل‌گیری لجستیک معکوس در رویدادهای ورزشی را به نمایش گذاشته است.

جدول ۶. خلاصه نتایج آماری عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز

روابط	T	تأثیر
امنیت و ایمنی کافی بر بسترهای بین‌المللی	3/385	0/429
امنیت و ایمنی کافی بر رویه‌های مدیریتی	13/274	0/556
امنیت و ایمنی کافی بر جنبه‌های انسانی	9/822	0/55
بسترهای بین‌المللی بر فرهنگ نوع دوستی	3/490	0/188
بسترهای بین‌المللی بر فعالیت‌های مشترک	8/682	0/493
رویه‌های مدیریتی بر فرهنگ نوع دوستی	7/826	0/430
رویه‌های مدیریتی بر فعالیت‌های مشترک	2/319	0/128
جنبه‌های انسانی بر فرهنگ نوع دوستی	۳/۰۸۳	0/163
جنبه‌های انسانی بر فعالیت‌های مشترک	2/179	0/126

نتایج پژوهش نشان داد که تمامی روابط مدل تحقیق به علت برخورداری از میزان تی بالاتر از ۱/۹۶، دارای تأثیر معناداری می‌باشد. به منظور بررسی بزارش مدل تحقیق حاضر از شاخص‌های برازش مربوط روش معادلات ساختاری با رویکرد پی‌ال‌اس استفاده گردید. جدول ۷ نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل فوق را نشان می‌دهد.

جدول ۷. شاخص‌های برازش عوامل مؤثر بر بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح‌آمیز

آلفای کرونباخ	امنیت و ایمنی کافی	بسترهای بین‌المللی	رویه‌های مدیریتی	جنبه‌های انسانی	فرهنگ نوع دوستی	فعالیت‌های مشترک
۰/۶۳۵	۰/۷۹۱	۰/۷۵۱	۰/۷۸۴	۰/۷۲۱	۰/۷۵۰	۰/۷۵۰
۰/۸۰۴	۰/۸۵۱	۰/۸۳۱	۰/۸۴۷	۰/۸۲۷	۰/۸۴۱	۰/۸۴۱
۰/۵۷۸	۰/۴۸۸	۰/۴۹۶	۰/۴۸۱	۰/۵۴۴	۰/۵۷۰	۰/۵۷۰
-	۰/۱۸۴	۰/۲۵۰	۰/۳۰۹	۰/۴۴۸	۰/۴۳۱	۰/۴۳۱
-	۰/۰۵۲	۰/۱۰۷	۰/۱۳۵	۰/۲۲۷	۰/۲۲۸	۰/۲۲۸
GOF			۰/۲۶۷			

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش پژوهش نشان داد که مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی در همه عوامل، بالاتر از ۰/۶ می‌باشد که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد (بنتلر و همکاران، ۱۹۹۸). همچنین نتایج تحقیق مشخص نمود که میزان روایی همگرا برای تمامی عوامل بالاتر از سطح معیار ۰/۴ می‌باشد که نشان دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا تحقیق می‌باشد. همچنین روایی واگرا در تحقیق حاضر نیز در قالب ماتریس عوامل در عوامل، مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین مطابق با شکل ۱ تمامی بارهای عاملی مربوط به عوامل تحقیق، بیش از ۰/۴ می‌باشد که نشان دهنده مناسب بودن این معیار می‌باشد.

با توجه مقدار بدست آمده از R2 در همه عوامل، نشان می‌دهد عامل‌ها با توجه به روابط متغیرها که بصورت پیچیده می‌باشد در این شاخص نیز در سطح متوسطی قرار دارند. نتایج نشان می‌دهد مقادیر در سطح متوسطی برای Q2 معرفی شده است و در همه عوامل، مقدار بیشتر از ۰/۳۲ به دست آمد که نشان از مناسب بودن این شاخص دارد. در نهایت شاخص GOF معرفی شده است برابر با ۰/۲۶۷ به دست آمد که نشان از برازش کلی مدل متوسط می‌باشد. با این توجه مشخص گردید که مدل ارائه شده در تحقیق حاضر، از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

نتیجه‌گیری و دستاورد علمی پژوهشی

امروزه انتظارات مختلفی از گردشگری در حوزه‌های مختلف وجود دارد. بدون شک کارکردهای گردشگری در حوزه‌های مختلف از جمله صلح جهانی و روابط صلح‌آمیز می‌تواند به عنوان یکی از کم‌دردسرتین نوع اقدامات بین‌المللی مورد استفاده قرار گیرد. نمونه‌های موردی از استفاده از گردشگری ورزشی جهت تقویت روابط بین‌المللی و کاهش تنش‌های سیاسی سبب گردیده است تا امروزه از گردشگری ورزشی به عنوان راهکاری مهم در مسیر کاهش تنش‌های سیاسی و تقویت روابط صلح‌آمیز نام برده شود. پژوهش حاضر مشخص نمود که جهت بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح‌آمیز در سطح بین‌المللی می‌بایستی عوامل مختلفی شامل امنیت و ایمنی کافی، بسترهای بین‌المللی، رویه‌های مدیریتی، جنبه‌های انسانی، فرهنگ نوع دوستی و فعالیت‌های مشترک اعمال گردد. این مسئله نشان‌دهنده اهمیت گردشگری ورزشی و نیاز به برنامه‌ریزی جامع و کلان جهت بهره‌گیری از آن در مسیر بهبود روابط صلح‌آمیز می‌باشد. تنوع عوامل شناسایی شده همچنین نشان‌گر این مهم می‌باشد که ضعف‌های عمده‌ای در این خصوص در حال حاضر وجود دارد که سبب شده است تا مسیر بهبود نقش گردشگری ورزشی در جهت توسعه روابط صلح‌آمیز را تحت شعاع قرار دهد.

بکن و کارمیگنانی^۱ (۲۰۱۶) در پژوهش خود اشاره داشتند که جهت ارتقاء نقش گردشگری در راستای ارتقاء صلح جهانی نیازمند توجه به عوامل متنوع‌ای می‌باشد. به نظر می‌رسد گردشگری ورزشی جهت بازی نمودن نقش کلیدی در جهت ارتقاء روابط صلح‌آمیز می‌بایستی اصول و استانداردهایی را ایجاد نماید. از این رو عوامل مختلفی جهت ارتقاء سطح کیفی و کمی گردشگری ورزشی جهت شکل‌گیری تأثیرات مثبت بر روابط صلح‌آمیز وجود دارد. این مسئله سبب گردید تا در تحقیق حاضر جهت بهبود نقش گردشگری ورزشی در جهت توسعه روابط صلح‌آمیز عوامل مختلفی شامل امنیت و ایمنی کافی، بسترهای بین‌المللی، رویه‌های مدیریتی، جنبه‌های انسانی، فرهنگ نوع دوستی و فعالیت‌های مشترک شناسایی گردد.

نتایج پژوهش حاضر مشخص نمود که امنیت و ایمنی کافی به عنوان عامل زیربنایی در مدل تحقیق خود سبب شکل‌گیری سایر عوامل می‌گردد. به عبارتی این مسئله بازگو کننده این مهم می‌باشد که جهت مدیریت و بهبود عواملی از جمله بسترهای بین‌المللی، رویه‌های مدیریتی، جنبه‌های انسانی، فرهنگ نوع دوستی و فعالیت‌های مشترک، نیاز است تا در مرحله اول امنیت و ایمنی کافی شکل گردد. به عبارتی ایجاد شرایط جهت ارتقاء امنیت و ایمنی کافی سبب می‌گردد تا بستر جهت بهبود سایر عوامل به وجود آید. این در حالی است که تحقیقات ضد و نقیضی در این خصوص وجود دارد. پارت و لیو (۲۰۱۶) اشاره داشتند که جهت بهبود گردشگری در راستای ارتقاء صلح جهانی نیاز است تا بستر مدیریتی مناسبی ایجاد گردد. از طرفی اکسجرالد^۲ (۲۰۰۳) و کیم و پیرودکس (۲۰۰۶) اشاره داشتند که جنبه بین‌المللی گردشگری یکی از مسائل مهم در جهت ارتقاء صلح جهانی به واسطه گردشگری می‌باشد. به نظر می‌رسد نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات پارت و لیو (۲۰۱۶)، اکسجرالد (۲۰۰۳) و کیم و

1. Becken & Carmignani

2. Askjellerud

پیرودکس (۲۰۰۶) ناهمخوان می‌باشد. در تفسیر بروز این ناهمخوانی لازم به ذکر است که محیط اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی متفاوت در تحقیق حاضر و تحقیقات پارت و لیو (۲۰۱۶)، اکسجرالد (۲۰۰۳) و کیم و پیرودکس (۲۰۰۶) سبب گردیده است تا این ناهمخوانی به وجود آید. به نظر می‌رسد در برخی مناطق جغرافیایی از جمله در کشورهای اروپایی، امنیت کافی در روند برگزاری رویدادهای ورزشی و برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی سبب گردیده است تا عامل امنیت و ایمنی کافی به عنوان مسئله‌ای کلیدی مشخص نگردد.

یانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۹) و فوری^۲ و همکاران (۲۰۱۹)، آراس^۳ (۲۰۱۷) و بروندونی^۴ (۲۰۱۷) در پژوهش خود مشخص نمودند که امنیت کافی در جهت توسعه گردشگری و دستیابی به اهداف مدنظر از آن تأثیرگذار می‌باشد. بدون شک وجود امنیت و ایمنی لازمه اجرای هر برنامه‌ای می‌باشد. به علت حضور جمع کثیری از افراد در برنامه‌های مربوط به گردشگری ورزشی، بدون شک امنیت و ایمنی امری مهم و ضروری می‌باشد. ارتقاء امنیت و ایمنی فعالیت‌های گردشگری ورزشی سبب می‌گردد تا این فعالیت‌ها در سطوح مختلف جامع نیز همه گیر شود. به عبارتی توسعه گردشگری ورزشی نیازمند برخورداری از امنیت و ایمنی کافی در این خصوص می‌باشد. چرا که گردشگری توسعه‌ای است که در آن توازن و تعامل و حفظ ارزش‌ها و کیفیت اخلاقیات و اصول اقتصادی و نیز مزیت‌های اقتصادی همه به همراه هم دیده شده و کوشش می‌شود تا توسعه‌ای متعادل و همه جانبه جایگزین توسعه صرفاً اقتصادی شود (پارت و لیو، ۲۰۱۶). بر این اساس، بسیاری از کشورها با استفاده از این رهیافت توانسته‌اند وضعیت خویش را تا حد درخور توجهی بهبود بخشند و به مشکلات اقتصادی خویش، از قبیل پایین بودن سطح درآمد سرانه، فراوانی بیکاری و کمبود درآمدهای ارزی فائق آیند، بنابراین، گردشگری نیرویی فوق‌العاده برای تغییر است که در بسیاری از کشورها نیرویی برای خوشبختی به حساب می‌آید. هزاران بازدیدکننده‌ای که برای گردش می‌آیند، نه تنها پول همراه خود می‌آورند، بلکه بر زندگی ساکنان محلی نیز تأثیر می‌گذارند (گالدینی، ۲۰۰۷). در جهت بهبود نقش گردشگری ورزشی در توسعه روابط صلح آمیز نیز نیاز است تا فعالیت‌هایی در این خصوص ایجاد گردد. بدون شک افزایش امنیت و ایمنی این فعالیت‌ها سبب می‌گردد تا ضمن عادی جلوه دادن شرایط و فضای فعلی؛ زمینه جهت ارتقاء کمیت این برنامه‌ها را فراهم نماید. به عبارتی انجام بدون دردسر و مشکل برنامه‌های گردشگری ورزشی در راستای توسعه روابط صلح آمیز سبب می‌گردد تا استمرار این فعالیت‌ها را شاهد بود. پرات و لیو (۲۰۱۶) و تیموسی و کیم^۵ (۲۰۱۵) در تحقیق خود مشخص نمودند که ارتقاء امنیت برنامه‌های بهبود روابط صلح آمیز در عرصه بین‌المللی سبب می‌گردد تا تلاش‌هایی بیشتری جهت تدارک و اجرا این برنامه‌ها بیشتر گردد.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر در راستای اهمیت عوامل ایمنی و امنیت جهت بهبود نقش گردشگری در توسعه روابط صلح آمیز، پیشنهاد می‌گردد تا با بهره‌گیری ارگان‌های نظامی و ایجاد ساختار مناسب جهت مدیریت حضور

1. Yang

2. Fourie

3. Aras

4. Brondoni

5. Timothy & Kim

این ارگان‌ها، به ارتقاء ایمنی و امنیت برنامه‌های گردشگری ورزشی اقدام نمود. همچنین پیشنهاد می‌گردد تا با ایجاد گروه‌های داوطلبی و استفاده از نظارت‌های مردمی، به ارتقاء ایمنی و امنیت برنامه‌های گردشگری ورزشی اقدام نمود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر همچنین پیشنهاد می‌گردد تا مدیریت و کنترل رفتارها و فعالیت‌های تروریستی در طی انجام فعالیت‌های مربوط به گردشگری ورزشی به به ارتقاء ایمنی و امنیت برنامه‌های گردشگری ورزشی اقدام نمود. همچنین پیشنهاد می‌گردد تا بودجه‌ای مناسب جهت ارتقاء امنیت و ایمنی برنامه‌های گردشگری ورزشی مشخص و اعمال گردد.

منابع

- Aras, H. (2017). The problem of tourism security in Turkey. *Hitit Univ. J. Soc. Sci. Inst*, 10(1), 585-610.
- Askjellerud, S. (2003). The tourist: A messenger of peace? *Annals of Tourism Research*, 30(3), 741-744.
- Becken, S., & Carmignani, F. (2016). Does tourism lead to peace? *Annals of Tourism Research*, 61, 63-79.
- Belias, D., Velissariou, E., Kyriakou, D., Vasiliadis, L., Aspridis, G., Mantas, C., & Koustelios, A. (2018). Greece as a sports tourism destination. In *Innovative Approaches to Tourism and Leisure*. Springer, Cham, 507-519.
- Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980) Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin*, 88(3), 588.
- Brondoni, S. M. (2017). Global tourism and terrorism. *Safety and security management. Symphonya. Emerging Issues in Management*, (2), 7-16.
- Carbone, F. (2017). International tourism and cultural diplomacy: A new conceptual approach towards global mutual understanding and peace through tourism. *Turizam: međunarodni znanstveno-stručni časopis*, 65(1), 61-74.
- Fourie, J., Rosselló-Nadal, J., & Santana-Gallego, M. (2019). Fatal Attraction: How Security Threats Hurt Tourism. *Journal of Travel Research*, 0047287519826208.
- Galdini, R., (2007), *Tourism and the City: Opportunity for Regeneration*, *Tourismos*, 2 (2). 95- 111.
- Hinch, T., & Ito, E. (2018). Sustainable sport tourism in Japan. *Tourism Planning & Development*, 15(1), 96-101.
- hodeck, a., eckert-lindhammer, d., & dos santos, l. c. f. (2018). Expectation and perceived experience of rio 2016: the perspective of latin american stakeholders. In *9th international sport business symposium*, 231-241.
- Kim, Y., & Crompton, J. (2009). Role of tourism in unifying the two Koreas. *Annals of Tourism Research*, 17 (3), 353-366
- Moshiri, SR, Rajabi, A, Rejaee, M. (2007). Investigating and Evaluating the Role of Sport Tourism in the Economic, Social, Cultural and Physical Development of Cities, *Regional Conference on Development Strategies from a Geographic Perspective*, Astara. Pp. 1-12. (Persian).
- Movahed, A, Kahzadi, S. (2010). Analysis of Factors Affecting Tourism Development in Kurdistan Province Using SWOT Model, *Research and Urban Planning*, 1(9). Pp 85-102. (Persian).
- Payman, A. (2015). *Tourism, Spirituality and Peace and Friendship*, *First International Conference on Tourism and Spirituality*, Tehran, University of Science and Culture. Pp. 1-9. (Persian).
- Pratt, S., & Liu, A. (2016). Does tourism really lead to peace? A global view. *International Journal of Tourism Research*, 18(1), 82-90.
- Pratt, S., & Tolkach, D. (2018). The politics of tourism statistics. *International Journal of Tourism Research*, 20(3), 299-307.
- Timothy, D. J., & Kim, S. (2015). Understanding the tourism relationships between South Korea and China: A review of influential factors. *Current Issues in Tourism*, 18(5), 413-432.

- Watanabe, Y., Gilbert, C., Aman, M. S., & Zhang, J. (2018). Attracting international spectators to a sport event held in Asia: the case of Formula One Petronas Malaysia Grand Prix. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 19(2), 194-216.
- Yang, X., Dong, L., & Li, C. (2019). Microclimate tourism and microclimate tourism security and safety in China. *Tourism Management*, 74, 110-133.
- Zargham, H. Khosravani, A. (2012). The Impacts of Tourism Development on Global Peace Indicators, *Tourism Management Studies*. 7(19). Pp. 25-47. (Persian).

